

Disseny d'accions d'orientació educativa: aspectes principals

SUMARI

1.	INTRODUCCIÓ.....	3
2.	DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ.....	4
1.	En molts casos es parla de motivació, de cohesió, de comportament a l'aula.....	5
2.	Les fortaleses de l'alumnat com a elements facilitadors	5
3.	Els objectius recullen les necessitats, amb més o menys precisió, però les activitats en descuiden alguns.....	6
4.	Els objectius s'han de referir a allò que es vol aconseguir en la persona participant, no a allò que farà el professional	6
5.	En una programació s'han d'aportar eines i recursos per ajudar en l'activitat	7
6.	Hi ha d'haver correspondència entre l'activitat i l'avaluació	7
7.	Col·laboració amb professionals o serveis del territori	8
8.	Disseny de les accions d'orientació	8
9.	Materials, eines i recursos	9
10.	La participació del vostre alumnat és clau.....	9

1. INTRODUCCIÓ

Les persones joves i adultes que participen en accions formatives necessiten, a més de les classes en què participen, el suport orientador dels i de les professionals que treballen amb elles.

Aquesta és una **necessitat expressada** per les mateixes persones i també detectada i percebuda per les i els professionals de l'àmbit educatiu, a més dels i les professionals que treballen en serveis o recursos d'atenció a la ciutadania (benestar, promoció econòmica) que són sensibles a les necessitats d'orientació del col·lectiu.

L'orientació acadèmica i professional és un procés d'acompanyament i suport a les persones que participen en processos formatius. L'orientació ha de ser present durant les classes i no es pot tractar només d'una acció puntual quan les acaben o al final del procés.

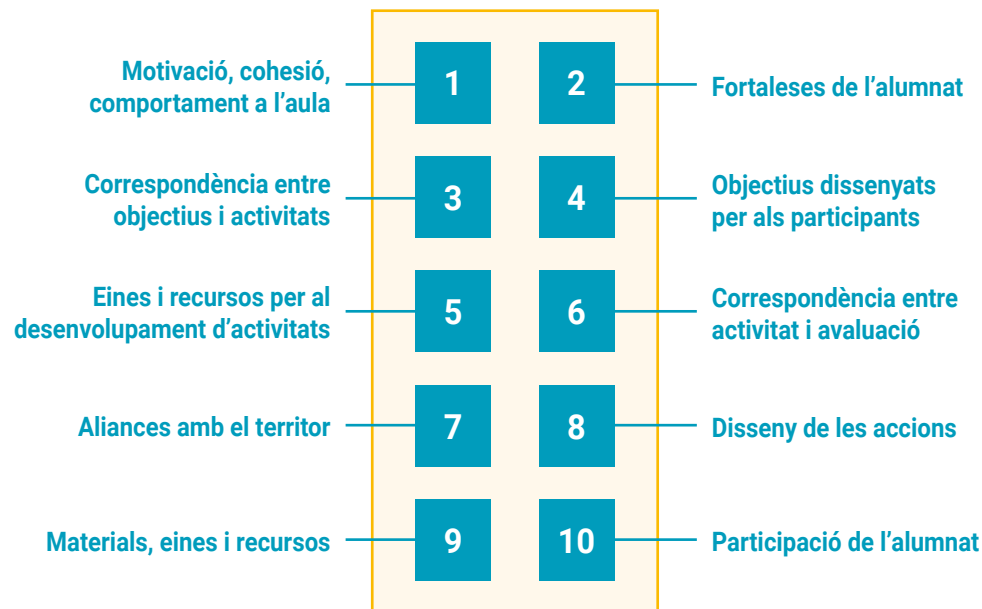
La idea no és afegir més hores ni més dedicació, sinó canviar-ne la qualitat amb la incorporació d'elements d'orientació.

Aquí us presentem uns quants elements que us ajudaran a ser conscients de les **accions d'orientació** i, per tant, a optimitzar-les i alhora millorar-les.

2. DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ

Els comentaris que veureu a continuació són fruit d'analitzar les primeres propostes que un grup de formadores i formadors van fer per incorporar l'orientació a les seves classes.

Només cal posar-s'hi i començar a millorar la pràctica formativa i orientadora.

Aquests són diversos aspectes importants que cal tenir en compte a l'hora de dissenyar accions d'orientació, i estan agrupats en deu epígrafs.

2. DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ

1. En molts casos es parla de **motivació, de cohesió, de comportament a l'aula**

Són aspectes clau en l'orientació que cal incorporar en el disseny d'accions d'orientació.

Com afavorirem la cohesió, la motivació i un determinat tipus de comportament a l'aula?

No n'hi ha prou amb dir que ho farem si no tenim clar com ho podem fer.

2. **Les fortaleeses de l'alumnat com a elements facilitadors**

Sovint quan dissenyem accions d'orientació no s'incorporen (o es fa només parcialment) les fortaleeses de l'alumnat com a elements facilitadors d'allò que es vol aconseguir.

Els i les participants en accions de formació no només tenen dèficits, també tenen experiència, vivències; algunes motivació, altres energia i ganes de fer coses.

Aquests elements són clau per construir sistemes motivacionals i afavorir els aprenentatges. Si només ens fixem en les mancances o dèficits acabem definint les persones pel que no són o pel que no tenen.

2. DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ

3. Els objectius recullen les necessitats, amb més o menys precisió, però les activitats en descuiden alguns

Es formulen més objectius dels que després es veuen reflectits en les activitats. Convé, doncs, revisar la **correspondència entre objectius i activitats**, de manera que les activitats permetin assolir la totalitat d'objectius.

4. Els objectius s'han de referir a allò que es vol aconseguir en la persona participant, no a allò que farà el professional

Es pot plantejar un objectiu del tipus “donar informació” i que la persona (el jove o adult participant en un curs o en una sessió) no quedi ben informada. Si es planteja d'aquesta manera, l'objectiu s'ha assolit i la realitat no ha canviat. Recordeu, també, el **concepte SMART** en la redacció d'objectius.

SPECIFIC (específic): què es vol assolir concretament?

MEASURABLE (mesurable): com es mesurarà el resultat final?

ACHIEVABLE (assolible): l'objectiu fixat és realista, es pot complir?

REALISTIC (realista i pertinent): s'ajusta als objectius de l'equip, del curs i de l'escola?

TIME-BOUND (temporal): limitat en el temps. Quin és el temps necessari per a l'assoliment de l'objectiu i com s'avaluarà el progrés?

2. DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ

5. En una programació s'han d'aportar eines i recursos per ajudar en l'activitat

- Qüestionaris sobre motivació.
- Qüestionaris sobre interessos.
- Guions per demanar informació en format d'entrevista grupal.

Sovint es dona per descomptat que tothom sabrà trobar els recursos, però cal explicitar-los i adjuntar-los a les programacions si ja es tenen. Encara que siguin instruments senzills, sempre és més fàcil millorar una aportació que ja existeix que crear-la des de zero.

6. Hi ha d'haver correspondència entre l'activitat i l'avaluació

Per exemple, de vegades es parla de millorar la participació o la motivació i l'avaluació només té en compte el que fan els i les docents i el control de l'assistència.

Perquè els joves o adults participin més i es cohesionin cal partir de les necessitats, els objectius i les fortaleses. Tant l'activitat com l'avaluació han de preveure aquesta qüestió (quina activitat és la que ens permetrà millorar la participació i com farem que a l'avaluació es tingui en compte: avaluar la participació però també fer participativa l'avaluació).

2. DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ

7. Col·laboració amb professionals o serveis del territori

En alguns casos els centres no es plantegen cap col·laboració (amb altres centres formatius, serveis municipals d'educació, cultura, promoció econòmica...), però en el disseny de noves accions apareix la circumstància de plantejar-s'ho com a oportunitat o possibilitat de millora.

La idea que per treballar amb un col·lectiu que té diferents necessitats calen diversos professionals que treballin en xarxa és important per no abastar més del que toca i poder col·laborar efectivament.

8. Disseny de les accions d'orientació

És interessant intentar llegir el disseny de les accions d'orientació que es fan “en vertical” —des de l'explicitació del perfil dels participants (necessitats, fortaleeses, característiques) fins a l'avaluació— buscant la relació i mirant de respondre a preguntes com:

- a. Totes o la major part de les necessitats es transformen en objectius?
- b. Les potencialitats o fortaleeses es tenen en compte en les accions?
- c. Les accions o activitats pensades permeten assolir tots els objectius?
- d. Hi ha una previsió d'eines o recursos per abordar les activitats (programes, exercicis, qüestionaris, dinàmiques, materials específics...)?
- e. L'avaluació preveu tots els objectius? És participativa?

2. DEU ASPECTES QUE CAL TENIR EN COMPTE QUAN ES DISSENYEN ACCIONS D'ORIENTACIÓ

9. Materials, eines i recursos

Moltes de les preguntes anteriors no cal que estiguin resoltes amb materials concrets disponibles però, si porteu a la pràctica l'acció orientadora i no hi ha un repertori de materials, eines o recursos, serà molt més difícil executar-la.

Encara que els primers materials siguin molt senzills o esquemàtics, paga la pena adjuntar-los i tenir-los disponibles perquè, com ja s'ha dit, sempre és més fàcil i eficient millorar el que ja existeix que haver d'inventar una cosa cada vegada i partir de zero.

10. La participació del vostre alumnat és clau

Per això val la pena explicitar qui participarà en el procés i intentar concretar com ho farà (això passa particularment en l'avaluació: es diu que l'alumnat participarà però no sempre queda clar de quina manera). De fet, en molts contextos, a les persones joves i/o adultes d'un curs o acció formativa se les anomena participants (i no clients, alumnes, usuaris o altres denominacions que tenen menys potència semàntica respecte al rol que es vol que tinguin).

Autor

Màrius Martínez Muñoz

Professor titular d'Orientació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Data

10/04/2019

Coordinació

Oficina de Planificació Educativa

Gerència de Serveis d'Educació

Àrea de Cultura, Educació i Esports